

Januari 2019

Makars efternamn och barns efternamn

Broschyren innehåller information om hur ett efternamn kan ändras i samband med ingåendet av ett äktenskap. Broschyren innehåller också information om barns efternamn och om hur barns efternamn kan ändras. Anvisningarna är avsedda både för dem som planerar att gifta sig, när de begär prövning av hinder för äktenskap, och för barns föräldrar.

Broschyren delas ut av magistraterna samt av evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkans församlingar. Broschyren har också publicerats på magistratens webbsidor på adressen maistraatti.fi. Närmare information om de avgifter som tas ut för namnändringar lämnas av magistraterna. Bestämmelserna om efternamn finns i lagen om för- och efternamn (946/2017), som kan läsas på adressen www.finlex.fi.

Makars efternamn när de gifter sig

När ska makarna meddela sitt val av efternamn?

Personer som planerar ingå äktenskap ska meddela sitt val av efternamn till den som utför hindersprövningen samtidigt som de begär prövningen. Prövning av hinder för äktenskap begärs med en särskild blankett som också har ett fält för val av efternamn. Blanketten finns på magistratens webbsidor på adressen maistraatti.fi. Båda makarna behåller sitt eget efternamn i samband med vigseln om de inte meddelar den som utför hindersprövningen om sitt val av efternamn.

Det bör beaktas att makarna inte kan ändra sitt val av efternamn efter hindersprövningen. Om makarna efter hindersprövningen ångrar sitt val av efternamn kan de underrätta vigselförrättaren om detta. Då behåller de emellertid båda sitt eget efternamn i samband med vigseln.

Ett efternamn som fått av en tidigare maka/make kan inte överföras till en ny maka/make

Ett efternamn som fått av en tidigare maka/make kan inte överföras till en ny maka/make som efternamn eller ett av efternamnen i en efternamnskombination. Inte heller en efternamnskombination som fått av en tidigare maka/make kan överföras till en ny maka/make

Alternativ som lagen tillåter

Makarna kan välja mellan fyra alternativ när de ingår äktenskap:

1. Båda makarna behåller det efternamn de har när de ingår äktenskap.
2. Makarna kan komma överens om att de tar ett gemensamt efternamn eller en gemensam kombination av efternamn. För att en efternamnskombination ska kunna betraktas som gemensam ska efternamnens ordningsföljd och användningen av bindestreck vara likadan för båda makarna. Se även punkten "Hur påverkar ett gemensamt efternamn eller en gemensam efternamnskombination barnets efternamn?" nedan.
3. Makarna kan komma överens om att en av dem bildar en efternamnskombination, som inte är gemensam, av sitt eget efternamn eller ett av efternamnen i sin efternamnskombination och makans/makens efternamn eller ett av efternamnen i makans/makens efternamnskombination. Båda makarna har självständig rätt att bilda en efternamnskombination. Denna rätt är inte bunden till huruvida båda makarna bildar efternamnskombinationen eller i vilken ordning namnen i

makans/makens efternamnskombination förekommer. Ett efternamn som överförs till den andra makan/maken bör dock behållas också av den maka/make från vilken namnet överförs. Användningen av bindestreck är ett personligt val.

4. Makarna kan komma överens om att en av dem tar ett av efternamnen i makans/makens efternamnskombination som sitt efternamn.

Vad är en efternamnskombination?

En efternamnskombination kan bildas av två olika efternamn som personen har rätt att använda. Fler än två efternamn kan inte kombineras. Efternamnen kombineras med bindestreck eller skrivs skilt för sig. Efternamnens ordningsföljd och användningen av bindestreck ska väljas när kombinationen bildas.

Vilket namn kan väljas som gemensamt efternamn eller som en del av en gemensam efternamnskombination?

Som gemensamt efternamn eller en del av en gemensam efternamnskombination kan makarna välja ett efternamn som en av makarna har när hindersprövning begäras eller som någon av makarna senast har haft som ogift. Däremot kan inte ett efternamn som någon av makarna fått vid ett tidigare äktenskap väljas som gemensamt efternamn eller en del av en gemensam efternamnskombination.

En efternamnskombination kan innehålla högst två efternamn.

Hur påverkar ett gemensamt efternamn eller en gemensam efternamnskombination barnets efternamn?

Om makarna har valt ett gemensamt efternamn eller en gemensam efternamnskombination får deras barn alltid samma efternamn eller efternamnskombination som föräldrarna.

Vad händer om de som planerar ingå äktenskap inte väljer ett gemensamt efternamn eller en gemensam efternamnskombination?

Om blivande makar inte väljer ett gemensamt efternamn eller en gemensam efternamnskombination kan en av dem med sin makas/makes samtycke bilda en efternamnskombination av sitt eget efternamn eller ett efternamn i sin egen efternamnskombination och makans/makens efternamn eller ett efternamn i makans/makens efternamnskombination. En person som planerar ingå äktenskap kan med sin makas/makes samtycke också välja ett av efternamnen i makans/makens efternamnskombination som sitt efternamn.

- Rätten att bilda en efternamnskombination är betonat personlig och är inte bunden till om båda makarna bildar en efternamnskombination eller i vilken ordningsföljd makarnas namn förekommer i efternamnskombinationen. Ett efternamn som överförs till den andra makan/maken bör behållas också av den maka/make från vilken namnet överförs.

Exempel

Exempel 1

Makarna Lindgren och Mattila meddelar i samband med hindersprövningen att de har för avsikt att välja ett gemensamt efternamn eller en gemensam efternamnskombination när de ingår äktenskap. För att en efternamnskombination ska kunna betraktas som gemensam ska efternamnens ordningsföljd och användningen av bindestreck vara likadan för båda makarna.

Alternativen är följande:

- Lindgren

- Mattila
- Lindgren-Mattila
- Lindgren Mattila
- Mattila-Lindgren
- Mattila Lindgren

Exempel 2

Maria Holm och Jussi Järvi Luoto begär prövning av hinder för äktenskap. Båda har sitt ursprungliga efternamn. Tillsammans har de kommit överens om att Maria väljer en efternamnskombination som består av hennes eget efternamn och ett av efternamnen i Jussis efternamnskombination.

Efternamnskombinationen kan vara

- Holm Järvi eller Holm-Järvi
- Järvi Holm eller Järvi-Holm
- Holm Luoto eller Holm-Luoto
- Luoto Holm eller Luoto-Holm

Exempel 3

Maria Holm Luoto och Jyrki Järvi begär prövning av hinder för äktenskap. Båda har sitt ursprungliga efternamn. Tillsammans har de kommit överens om att Maria i samband med att äktenskapet ingås väljer en efternamnskombination som består av ett av efternamnen i hennes efternamnskombination och Jyrkis efternamn.

Efternamnskombinationen kan vara

- Holm Järvi eller Holm-Järvi
- Järvi Holm eller Järvi-Holm
- Luoto Järvi eller Luoto-Järvi
- Järvi Luoto eller Järvi-Luoto.

Exempel 4

Maria Holm Kangas och Jyrki Järvi Luoto begär prövning av hinder för äktenskap. Efternamnet Kangas i Marias efternamnskombination kommer från hennes tidigare make. Tillsammans har Maria och Jyrki kommit överens om att Jyrki i samband med att äktenskapet ingås väljer en efternamnskombination som består av ett av efternamnen i hans efternamnskombination och ett av efternamnen i Marias efternamnskombination.

Efternamnskombinationen kan vara

- Järvi Holm eller Järvi-Holm
- Holm Järvi eller Holm-Järvi
- Luoto Holm eller Luoto-Holm
- Holm Luoto eller Holm-Luoto.

Efternamnet Kangas kan inte överföras till Jyrki, eftersom det kommer från Marias tidigare make.

Exempel 5

Maria Holm Kangas och Jyrki Järvi Luoto begär prövning av hinder för äktenskap. Båda har sin ursprungliga efternamnskombination. Tillsammans har Maria och Jyrki kommit överens om att Jyrki i samband med att äktenskapet ingås väljer en efternamnskombination som består av ett av efternamnen i hans efternamnskombination och ett av efternamnen i Marias efternamnskombination.

Efternamnskombinationen kan vara

- Järvi Holm eller Järvi-Holm
- Holm Järvi eller Holm-Järvi
- Luoto Holm eller Luoto-Holm
- Holm Luoto eller Holm-Luoto
- Järvi Kangas eller Järvi-Kangas
- Kangas Järvi eller Kangas-Järvi
- Luoto Kangas eller Luoto-Kangas
- Kangas Luoto eller Kangas-Luoto.

Maria har också begränsad möjlighet att med Jyrkis samtycke bilda en egen, annorlunda efternamnskombination av ett av Jyrkis efternamn och ett av sina egna efternamn, dock så att maken behåller det namn som överförs från honom (med andra ord samma efternamn, men i olika ordningsföljd). Om Jyrki väljer namnet Järvi Holm och Maria vill ha en annan efternamnskombination, kan Maria välja Holm Kangas, Holm Järvi eller Holm-Järvi.

Hur görs en namnändring?

Andra namnändringar än ändring av efternamn i samband med äktenskap görs med en ansökan till magistraten. Ansökningsblanketten och information om avgifter som uppbärs för ansökan finns på magistratens webbsidor på adressen maistraatti.fi

Barnets efternamn

Barnets efternamn när föräldrarna har ett gemensamt efternamn eller en gemensam efternamnskombination

Om föräldrarna när barnets namn registreras har ett gemensamt efternamn eller en gemensam efternamnskombination får barnet alltid föräldrarnas gemensamma efternamn eller efternamnskombination.

För att föräldrarnas efternamnskombination ska kunna betraktas som gemensam ska efternamnens ordningsföljd och användningen av bindestreck vara likadan för båda makarna.

Val av barnets efternamn när föräldrarna har olika efternamn

Om föräldrar som är gifta med varandra inte har något gemensamt efternamn när barnets namn registreras, har föräldrarna rätt att välja vilken förälders efternamn barnet ska få. Också en efternamnskombination bestående av föräldrarnas efternamn kan väljas till barnet.

Om barnet föds utanför äktenskapet och faderskapet har bekräftats, kan barnets föräldrar välja vilken förälders efternamn barnet ska få (se nedan: "Barnet får det efternamn som den förälder som fött barnet har" och "Ändring av barnets efternamn till den andra förälderns efternamn"). Också en efternamnskombination bestående av föräldrarnas efternamn kan väljas till barnet.

Som barnets efternamn eller som en del av barnets efternamnskombination kan föräldrarna välja det efternamn som en förälder har vid den tidpunkt då barnets namn anmäls till befolkningsdatasystemet.

Begränsning av rätten att välja efternamn när föräldrarna har olika efternamn

Föräldrarna kan emellertid inte välja barnets efternamn när föräldrarna redan har ett annat gemensamt minderårigt barn om vilket de har gemensam vårdnad, utan ett barn som föds senare får då samma efternamn eller efternamnskombination som sitt syskon.

Barnets efternamn när barnet har endast en förälder

Om barnet när hans eller hennes efternamn anmäls har en förälder, får barnet förälderns efternamn eller efternamnskombination.

Andra situationer

I andra situationer än de ovan nämnda kan den ena förälderns efternamn eller en efternamnskombination bestående av föräldrarnas efternamn väljas som barnets efternamn. Om en förälder har en efternamnskombination kan barnet i sådana fall få:

- 1) förälderns efternamnskombination som sådan
- 2) ett av efternamnen i förälderns efternamnskombination som sådant eller i kombination med den andra förälderns efternamn eller ett av efternamnen i den andra förälderns efternamnskombination.

Barnets efternamn när föräldrarna har internationell anknytning

Enligt 6 § 5 mom. i lagen om för- och efternamn kan som efternamn för barnet väljas ett efternamn eller en efternamnskombination som bildats av en förälders eller en mor- eller farförälders namn eller av både förälderns och mor- eller farförälderns namn, om föräldern på grund av sitt medborgarskap, äktenskap eller någon annan därmed jämförbar omständighet har anknytning till en främmande stat och det efternamn som föräldrarna anmält motsvarar namnskicket i den staten.

När och hur ska valet göras?

Barnets efternamn ska anmälas inom tre månader efter barnets födelse till magistraten eller till den evangelisk-lutherska församling eller ortodoxa församling där barnet blir medlem.

Barnets efternamn när föräldrarna inte anmäler efternamnet

Om föräldrarna inte anmäler barnets efternamn inom ramarna för tidsfristen skickar magistraten en uppmaning till vårdnadshavaren att uppfylla anmälningsplikten. Om anmälningsplikten inte har uppfyllts inom skälig tid från det att uppmaningen gavs, får barnet samma efternamn som den förälder som har fött barnet.

Barnet får samma efternamn som den förälder som fött barnet

Ett barn får samma efternamn som den förälder som fött barnet om föräldraskapet inte har fastställts vid den tidpunkt då barnets förnamn och efternamn anmäls till befolkningsdatasystemet. Efter att föräldraskapet har fastställts kan en ansökan om att ändra efternamnet till den andra förälderns efternamn göras avgiftsfritt.

Vem bestämmer barnets efternamn?

Barnets efternamn bestäms av barnets vårdnadshavare. Om föräldrarna tillsammans är barnets vårdnadshavare bestämmer de tillsammans barnets efternamn. Om föräldrarna inte tillsammans är

vårdnadshavare för barnet, har den eller de som har vårdnaden om barnet rätt att besluta vilkendera föräldrarnas efternamn barnet ska få.

Exempel

Exempel 1

Maria Holm och Jussi Mäki, som är gifta med varandra, får ett barn. Barnets efternamn är Holm.

Exempel 2

Virtanen och Linden får sitt första gemensamma barn. De har inget gemensamt efternamn och ingen gemensam efternamnskombination, så de kan välja efternamn eller efternamnskombination till barnet. Barnet kan få efternamnet eller efternamnskombinationen

- Virtanen
- Linden
- Virtanen-Linden
- Linden-Virtanen
- (Virtanen Linden)
- (Linden Virtanen)

Exempel 3

Lisa Dahl och Niilo Niemi, som är gifta med varandra, får sitt andra gemensamma barn. Barnets efternamn är Niemi, eftersom föräldrarnas första gemensamma barn har efternamnet Niemi och föräldrarna har gemensam vårdnad om sitt första barn.

Exempel 4

Lena Strand och Mikko Lehti är sambor och får ett gemensamt barn. Mikko erkänner faderskapet och magistraten fastställer Mikkos faderskap. Barnet kan få moderns efternamn Strand eller faderns efternamn Lehti. I det här fallet kan barnet också få efternamnskombinationerna Strand Lehti eller Strand-Lehti eller Lehti Strand eller Lehti-Strand.

Exempel 5

Lena Strand Vikström och Mikko Lehti Kangas är gifta med varandra och får ett gemensamt barn som är båda föräldrarnas första barn. Alternativen för barnets efternamn eller efternamnskombination är följande:

Strand Vikström eller Lehti Kangas eller Strand, Vikström, Lehti eller Kangas eller Strand Lehti eller Strand-Lehti eller Strand Kangas eller Strand-Kangas eller Vikström Lehti eller Vikström-Lehti eller Vikström Kangas eller Vikström-Kangas eller Lehti Strand eller Lehti-Strand eller Lehti Vikström eller Lehti-Vikström eller Kangas Strand eller Kangas-Strand eller Kangas Vikström eller Kangas-Vikström

Exempel 6

Ett barn i en familj med somalisk bakgrund har ett efternamn bestående av faderns namn Abdullahi och farfaderns namn Yussuf. Föräldrarna kan också om de vill välja ett efternamn enligt det finländska namnsystemet.

Faderns efternamn: Yussuf Isse, förnamn: Abdullahi

Barn: Abdullahi Yussuf

Exempel 7

På Island visar efternamnet släktskap och består av föräldrarnas förnamn med ändelsen -son för en pojke och ändelsen -dóttir för en flicka. Om en isländsk eller halvsländsk familj är bosatt i Finland kan barnets föräldrar själva bestämma om de använder det nedärvda finländska efternamssystemet eller det isländska efternamssystemet baserat på föräldrarnas förnamn. Om de vill använda det finländska efternamssystemet tolkas en isländsk faders och moders efternamn, t.ex. Sveinsson och Magnúsdóttir som sådana som efternamn som ärvs från generation till generation. Föräldrarna kan välja vilket efternamn eller vilken kombination av dessa efternamn de vill använda om de väljer det finländska systemet. De kan också ge barnet namn baserade på faderns och moderns förnamn enligt det isländska systemet.

Fader: Anton Sveinsson

Moder: Lára Magnúsdóttir

Son: 1. Antonsson 2. Láruson

Dotter: 1. Antonsdóttir 2. Lárudóttir

Ändring av barnets efternamn till den andra föräldrarnas efternamn

Om ett barn har fått samma efternamn som den förälder som fött barnet, då föräldrarna inte har haft något gemensamt efternamn vid barnets födsel och föräldraskapet inte har fastställts eller registrerats i befolkningsdatasystemet, kan barnets efternamn efter fastställandet av föräldraskapet ändras till den andra föräldrarnas efternamn.

Vem beslutar om ändring av barnets efternamn?

Om föräldrarna tillsammans är barnets vårdnadshavare beslutar de tillsammans om ändring av barnets efternamn till den andra föräldrarnas efternamn. Om föräldrarna inte tillsammans är barnets vårdnadshavare, har vårdnadshavaren eller vårdnadshavarna rätt att besluta om ändring av barnets efternamn.

Barnets eget samtycke

När barnet har fyllt 12 år behövs barnets samtycke för ändring av efternamnet. En minderårigs för- eller efternamn kan inte heller ändras mot barnets vilja, om barnet är yngre än 12 år men så utvecklat att avseende kan fästas vid dess vilja. Därför förutsätts också samtycke av ett barn som fyllt 10 år, om det inte finns särskilda skäl att göra undantag från utredningen av barnets åsikt.

Exempel

Tina Berg får ett barn och Kari Koski erkänner faderskapet. När barnets namn anmäls till befolkningsdatasystemet har magistraten ännu inte godkänt erkännandet av faderskapet. Således får barnet moderns efternamn Berg. När magistraten har godkänt erkännandet av faderskapet och faderskapet således har fastställts, kan en ansökan göras om att ändra barnets efternamn till faderns efternamn Koski. I detta fall är det också möjligt att ändra barnets efternamn till en efternamnskombination, antingen Berg Koski eller Berg-Koski eller Koski Berg eller Koski-Berg.

Ändring av barnets efternamn till föräldrarnas gemensamma efternamn eller efternamnskombination

Ett minderårigt barns efternamn kan ändras till föräldrarnas gemensamma efternamn eller efternamnskombination.

När barnet har fyllt 12 år behövs barnets samtycke för ändring av efternamnet. En minderårigs för- eller efternamn kan inte heller ändras mot barnets vilja, om barnet är yngre än 12 år men så utvecklat att avseende kan fästas vid dess vilja. Därför förutsätts också samtycke av ett barn som fyllt 10 år, om det inte finns särskilda skäl att göra undantag från utredningen av barnets åsikt.

Ändring av barnets namn till föräldrarnas och föräldrarnas makas/makes gemensamma efternamn eller efternamnskombination

Om ett minderårigt barns förälder har ingått äktenskap eller registrerat parförhållande och makarna har valt ett gemensamt efternamn eller en gemensam efternamnskombination, kan makarna komma överens om att barnet får deras gemensamma efternamn eller efternamnskombination.

När barnet har fyllt 12 år behövs barnets samtycke för ändring av efternamnet. En minderårigs för- eller efternamn kan inte heller ändras mot barnets vilja, om barnet är yngre än 12 år men så utvecklat att avseende kan fästas vid dess vilja. Därför förutsätts också samtycke av ett barn som fyllt 10 år, om det inte finns särskilda skäl att göra undantag från utredningen av barnets åsikt.

Om barnet också har en annan vårdnadshavare ska han eller hon också ge sitt samtycke till ändringen av barnets efternamn.

Hur ändras barnets efternamn?

Barnets efternamn ändras genom att lämna in en ansökan till magistraten. I de ovan nämnda fallen är ändringen av barnets efternamn avgiftsfri. Ansökningsblanketten finns på magistratens webbsidor på adressen maistraatti.fi.

Begränsningar som gäller ändring av en minderårigs namn

Ändring av en minderårigs namn kan inte godkännas utan särskilda skäl om barnets för- eller efternamn har ändrats tre gånger innan barnet har fyllt 12 år.

Ändring av ett barns efternamn kan inte godkännas utan särskilda skäl om ändringen leder till att barnets namnanknytning till någondera föräldern bryts eller till att familjens minderåriga helsyskon får olika efternamn.

Ett barns efternamn kan ändras till den andra föräldrarnas efternamn efter barnets död endast om föräldraskapet på basis av erkännande har fastställts först efter barnets död.